

02 — Добро і Зло одвіку ходять в парі... (із книги "Якщо вже так судилося мені...")

Олександр Грязнов

* * *

Немає справедливості на світі,
Та не тому, що різні ми усі,
Що є дурні і є талановиті,
Що різнобій і в зрості, і в красі.

Немає справедливості, бо шана
Не розуму, а силі кулаків,
Бо чесність, засмальцьована і драна,
Прислужує брехні споконвіків.

А та брехня, пихата і бундючна,
Її зусилля зводить нанівець.
І дотепер ні дрюк, ні куля влучна
Не спромоглись покласти їй кінець.

То лиш байки, дотепні, соковиті,
В яких добро перемагає зло.
Немає справедливості на світі,
Та, власне, і ніколи не було.

* * *

Дивуючись умовності моралі,
Ми робимо банальне відкриття:
Добро і зло — дві сторони медалі,
Що зветься поміж смертними "життя".

Оцінюють не наміри, не вчинки,
А результат — до чого призвело?
Вся справа в суб'єктивності оцінки:
Що для одних — добро, для інших — зло.

Ми лагідні в злагоді, а в сварі
Готові ніж встромити під ребро.

Добро і зло одвіку ходять в парі.
Не добереш: де — зло, а де — добро?

* * *

Зло затопило наш світ по вінця.
Для всіх достатньо, ще й про запас.
Та для гадалки, чи для провидця
Цей час непевний — найкращий час.
На їх прогнози великий попит.
Щасливу долю і майбуття
Віщують карти і гороскопи
Усім, хто просить про співчуття.
Дають надію нам ворожбити:
Нехай — хвороба, нехай — тюрма!
Людині треба для чогось жити
І мати віру, що недарма.
Без тої віри життя не в радість.
Без тої віри і день, як ніч.

А все ж у світі ще є порядність
І щирий усміх людських обличч!

* * *

Розпрощались з минулим.
Що далі — нікому не ясно.
Лають уряд у чергах,
рахують останні гроші.
У людській штовханині,
де ми живемо повсякчасно,
Не лишилося місця
для тихої праці душі.
Та не може вона
безперервно конати у муці:
Цілий світ не зігрієш,
не стане на всіх співчуття.
Щоб любити людей,
треба з ними бувати в розлуці,
Бо щоденні контакти
нестерпним зробили життя.

* * *

Життя навчило дечому, та, схоже,-
Іще не всіх. Для чого ж бо тоді
Базікати, що хтось нам допоможе,
Що хтось нас порятує у біді?

То все — брехня. Врятує тільки власний
Щоденний труд без жодних нагород
Наш морений, зневажений, нещасний,
Та все ж таки не знищений народ.

* * *

Долає людство перешкоди.
Дається з боєм кожен крок.
То в прірву котяться народи,
То рвуться вгору до зірок.

Та попри всі падіння й злети,
Ми вже на нашому віку
Смітник зробили із планети
І живемо на смітнику.

* * *

Відчуваю свою недоречність
В галасливій, нахабній юрбі.
Кепкування, штовхання, безпечність
Відчуваю, як зраду собі.

Відчуваю свою односторонність
І нездатність вести боротьбу
Хоч би з тими, хто злість і жорстокість,
Як насіння, жбурляє в юрбу.

Ту юрбу, на видовища ласу,
Співчувати не проси й не моли.
Я — людина із іншого часу,
Що минув невідомо коли.

Не читаю нікому моралі,
Бо ніхто й не почує її.
Боже наш! Що чекає нас далі,
Коли дасть той посів врожаї?

* * *

Реальність наших днів примушує, на жаль,
У розпачі звертатися до Бога.
Знецінено життя, спотворено мораль,
В осінній морок тягнеться дорога.

Чи приведе колись дорога та крута
До сонячних висот добра і згоди,
Де золото церков і осінь золота —
Гармонія людини і природи?

* * *

Самовпевнене людство,
як шашіль, підточує сили
Голубої планети —
притулку його поколінь,
Чий незміряний степ
і сльозами, і кров'ю зросили
Наші предки далекі,
що слухались божих велінь.
А тепер у нащадках
немає любові й покори.
Навіть Бога забули,
не те що його заповіт.
Самовпевнене людство
руйнує останні опори,
На яких ненадійно,
та все ще тримається світ.

* * *

Учення Христове
втокмачив народу апостол,
Байдужому люду,
що дав розіп'ясти Христа.
На білому світі
відтоді й хорошого вдосталь,
Та підлість і зрада
помітніші, ніж доброта.

Ми — жертви насильства,
хоч зрадники всі ми почасти,

Задурені, куплені, злякані.
Думку свою,
Як божого сина,
дозволили ми розіп'ясти.
Ще й натовп зібрався.
І я в ньому також стою.

* * *

Хто пам'ятає боже слово?
Хто так живе, як він велів?
Втрачає людство поступово
Первісний зміст високих слів.

Моральні принципи забуті,
І до окремих бідолах
Суспільство добре на словах,
Але безжалісне по суті.

Чи вже до краю добрело,
Усе в безвір'ї, як в корості?
Чекати марно на добро,
Коли навколо море злості.

* * *

Коли у роздумах безсонних
Про зміст життя, про творчий дух
Крізь перехрестя рам віконних
Помітив я небесний рух,
Раптово, може й недоречно,
Питання виникло само:
Що нам відомо безперечно
Про світ, в якому живемо?
Чи ми у Всесвіті самотні?
Чи може, тисячі планет
(Ну, хай не тисячі, а сотні)
Несуть життя? І гордий злет
Людського розуму — не диво,
А низка помилок сумних
Зазнайства нашого? Можливо,
Ми — найдурніші серед них,
Братів по розуму, що збоку,

Не контактуючи з людьми,
Слідкують, маючи мороку
Оберігать їх? Може ми,
І наші муки, й сподівання,
І поривання до висот —
Невдалий дослід виживання
Розумних начебто істот?
Якщо нас чудо не врятує,
Не мати людству майбуття.
Лічильник Гейгера рахує
Хвилини нашого життя.

* * *

Для нас, хто пережив суспільні кризи,
Душа — незрозумілий механізм.
І досі з нас, відпльовуючись, лізе
Колишній войовничий атеїзм.

Нам прищепили ставлення вороже
До всіх релігій, до церков усіх.
Пробач мені, всевідаючий Боже,
Мого безвір'я не навмисний гріх!

* * *

Не віра в Бога, а її відсутність
Нас робить дикунами. Марний труд
Торочити про триєдину сутність
Творця і про його майбутній суд.

Я вислухаю догми, та натомість
Зроблю для себе висновок простий:
Матерія, енергія, свідомість —
Бог-батько, Божий син і Дух святий.

* * *

Якщо життя - лиш форма існування
Матерії, що вічна й нескінченна,
То, певне, необхідне і воно
У вічному цьому круговороті,
В процесі без початку і кінця.
Що може бути вічним? Лиш хаос,

Загальна плутанина і безладдя,
В якому всі події випадкові,
Та імовірність виникнення їх
Незмінним підкоряється законам.
Це поєднання безладу й системи,
Ця боротьба і єдність нерозривна
Між тим, що несумісне, протилежне, —
Добром і злом, додатнім і від'ємним,
І врешті-решт живим і неживим, —
І є хаос, що ми зовемо Всесвіт.

Якщо і є мета якась висока
У нашого безглузлого життя,
То нам вона і досі невідома.
Такою і залишиться вона.

* * *

Є в цьому світі "вічні" запитання,
Які уже набили мозолі:
Чи необхідне наше існування
У Всесвіті або хоч на Землі?

Мене завжди вражала нелогічність
І випадковість власного буття:
Над прірвою, що називають "вічність",
Висить душа на ниточці життя.

* * *

Занадто пізно проповідь нагірна,
Немов зернина, в серці проросла.
Давно минула юність легковірна,
Цинічна зрілість також відійшла.

Потік брехні і споглядання скверни
Навік згасили віру молоду.
Крізь сумніви, немов би через терни,
Насилу продираючись, бреду.

Куди веде остання ця дорога
Мого життя? Попереду – пільма.
Щасливий той, хто вірує у Бога,

У кого жодних сумнівів нема.

* * *

Життя таки іде: у сонце і в негоду,
Під музику весіль і розпач голосінь.
Дістались нам сповна, як жодному народу,
Сваволя й жах революційних потрясінь.

Гарячі голови, проте серця байдужі,
Не уявляючи — на що вони ідуть,
Світ скаламутили, як воду у калюжі.
Коли ж на дно осяде каламуть?

* * *

Є світ книжок, принадний, чистий, мудрий,
Де можеш ти змінити образ свій,
Де в мріях ти — герой золотокудрий,
Чи Дон Кіхот на шкапі, ледь живій.

Фантазії, серпанком оповиті...
І справді, чи твоя у тім вина,
Що ти живеш в придуманому світі,
А дійсність приголомшливо-брудна?

* * *

Ми живемо в полоні у ілюзій,
Не бачачи того, що навкруги.
І вороги нам - щонайкращі друзі,
В той час як справжні друзі - вороги.

Яка кара нам очі засліпила?
Чому так легко віримо брехні?
Прозріти чи отямитись несила,
І соромно зізнатись, що дурні.

* * *

Минулу представляючи епоху,
Епоху лицемірства й заборон,
Ми сходимо з дистанції потроху,
Добігши свій життєвий марафон.

Змінились ідеали і герої,

А ми, немов не бачачи цього,
Блукаємо, як на руїнах Трої,
На залишках минулого свого.

В пісках часу навіки затонуле,
Воно не визнає ніяких змін.
Даремно! Не повернеться минуле,
Як Троя не підніметься з руїн.

* * *

Зневірившись, припишкля гідність.
Нема захоплень і надій.
Є лиш жорстока необхідність,
Що спонукає нас до дій.

Десь увірвеш, віднімеш, вкусиш,
Якщо, звичайно, повезе.
Щодня ганебне слово "мусиш"
Тебе штовхає і гризе.

Про творчість смішно й говорити,
Мов про забаву дорогу.
Як можна з примусу творити,
Коли душа – на ланцюгу?

* * *

В навчанні, спорті чи роботі
Собі призначивши мету,
Не відкладай життя на потім,
Бо втратиш пору золоту,
Коли і молодість придасться –
Знаходитись на видноті,
Коли іще можливе щастя,
Звичайне щастя у житті.

* * *

Даремно молодість гадає,
Ще не поживши до пуття,
Що лиш любов одна складає
Усю поезію життя,
Що лиш любов одна в основі

Писання віршів і листів,
Бо є на світі, крім любові,
Багато інших почуттів.
Не кожне називають прямо,
Немов соромлячись його,
Та, як любов, вони так само
Чекають виразу свого.
Зненацька стукають у двері,
Немов провісники біди,
І залишають на папері
Появи власної сліди.

* * *

То сваволя панує в країні,
То гонконгська зараза чи нежить.
Що робити маленькій людині,
Від якої ніщо не залежить?

Гуртуватись, волати у пресі
І суспільному злу опиратись?
Чи, за висловом хворої Лесі,
Без надії таки сподіватись?

* * *

На вигляд і хоробрі ми, і дужі ми,
Чому ж тоді непереборні лежні ми?
Зробила нас історія байдужими,
А кажучи точніше, – обережними.

Коли до влади рвуться заколотники,
Ми сидимо з роззявленими вершами,
Бо всі ми – угодовці чи мерзотники,
Одначе, більшість все ж таки – за першими.

* * *

Чи дивно на екранах бачить блуд,
Насильства, вбивства, монстрів і страховищ?
Не мудрості бажав одвіку люд,
Волав до влади: "Хліба і видовищ!"

Ходив на страти, наче у театр,

Де вішали й палили по закону,
І, врешті, замість шибенець і ватр
Потрапив у полон ілюзіону.

Нема різниці – постився чи пив,
Сприйняв його і мораліст, і цинік.
Яку струну у душах зачепив
Отой Люм'єр з бульвару Капуцинів?

Чим вабить нас те біле полотно,
Де коміки спілкуються на мигах?
Вся легковажність світу – у кіно,
А мудрість зосереджена у книгах.

* * *

Чи ми самі, чи наша влада винна?
На Бесарабку краще й не ходить:
У центрі міста тиснява машинна;
Усе стоїть, гуркоче і смердить.

Пашать гарячим подихом майдани
І марево в повітрі голубе.
Куди вони поділись – ті каштани,
Що прикрашали, Києве, тебе?

Там винищили липову алею,
А тут ось клен іще недавно ріс.
Зате і на землі, і під землею
Реклама і торгівля, хай їм біс!

* * *

Бувають часом грози, часом – тиша.
Буденно йде життя: їмо, п'ємо.
Та думка непокоїть все частіше:
Навіщо ми на світі живемо?

Немов постійний докір, мов провина,
Ця думка в мозку скалкою стримить.
Для щастя в світ з'являється людина,
Але, по суті, щастя – тільки мить.

Не може без кінця воно тривати.
Впираючись, як віл у борозні,
Я розучився щастя відчувати,
Хоча нерідко хочеться й мені
Промінню світанковому радіти
І бігати босоніж по росі...

Щасливими бувають тільки діти,
Та й то, на жаль, далеко не усі.

* * *

Лиш ми самі у тому винні -
Не інший хтось,
Що стріти б щастя ми повинні,
Та не збулось.

Що нам не вистачило хисту
Чи талану,
Що вітер згірк від падолисту
І полину.

Тепер навіщо рахувати
І пам'ятать
Колишні і недавні втрати,
Що біль ятрять?

Сумні і темні дні осінні,
Душа в пітьмі...
Лиш ми самі у всьому винні,
Лиш ми самі.